

Helsingborgs kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter prioriterad tillsyn i Slottsvångsskolan
belägen i Helsingborgs kommun

Tillsyn i Slottsvångsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Helsingborgs kommun under våren 2015. Slottsvångsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 2 och 4 juni 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Skolans egna uppgifter våren 2015 visar att 85 procent av eleverna i åk 3 når kunskapskraven i svenska, 80 procent i svenska som andraspråk och 88 procent i ämnet matematik vid läsårets slut. I de samhälls- och naturorienterande ämnena når samtliga elever i årskurs 3 kunskapskraven.

I årskurs 6 når samtliga eller så gott som samtliga elever kunskapskraven för betyget E som lägst i alla ämnen utom i geografi och religionskunskap, där knappt 75 procent av eleverna når kunskapskraven för betyget E som lägst, enligt Skolverkets statistik läsåret 2013/2014.

Enligt skolverkets statistik läsåret 2013/2014 når 63 procent av eleverna i årskurs 9 kunskapskraven för betygssteget E som lägst, i samtliga ämnen. I ämnena matematik, svenska, svenska som andraspråk och moderna språk når drygt 75 procent av eleverna kunskapskraven för betyget E som lägst. Skolans genomsnittliga meritvärde har successivt ökat och uppgår till 168 poäng våren 2014. Våren 2014 är 70 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till yrkesprogram och något färre är behöriga till högskoleförberedande program i gymnasieskolan. Skolans egna uppgifter vårterminen 2015 visar att meritvärdet ytterligare höjts till 207 poäng.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2015-10-30
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det bedömningsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att verksamheten vid Slottsvångskolan i huvudsak lever upp till författningarnas krav. Rektor tar ansvar för att verksamheten planeras, följs upp och analyseras i syfte att utveckla undervisningen. Skolan bedriver ett systematiskt förebyggande och målinriktat arbete för att motverka kränkningar av elever i samarbete med intilliggande skolenhet. Huvudman och rektor behöver dock säkerställa att elever i behov studiehundledning på modersmålet ges det i den omfattning som de har behov av.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Helsingborgs kommun att **senast den 30 oktober 2015** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Helsingborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

Rektorn och huvudmannen ska säkerställa att elever som har behov av studiehandledning på sitt modersmål får sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt 5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185) ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Enligt Skolverkets statistik år 2014 har två tredjedelar av eleverna på Slottsvångskolan utländsk bakgrund. Av dessa är cirka hälften födda i Sverige. Skolan tar regelbundet emot elever som nyligen kommit till Sverige. För att möta behov har skolenheten nyligen organiserat en så kallad introduktionsgrupp för nyanlända elever som vid tillsynstillfället omfattar 12 elever från årskurs 5 till 9. Efter att eleverna fått undervisning i introduktionsgruppen slussas de successivt ut i ordinarie klass och får undervisning med stöd av lärare från introduktionsgruppen och av studiehandledare. Skolenheten ansöker om studiehandledare från den centrala modersmålsenheten, studiehandledarna kommer till skolenheten och eleverna får studiehandledning på modersmålet en till två timmar i veckan.

Elever berättar i intervjuer att det i skolenheten finns många elever som har ett stort behov av att få hjälp med att förstå både innehållet i undervisningen men också instruktioner om arbetssätt eftersom eleverna inte kan eller förstår tillräckligt mycket svenska. De beskriver också att det är svårt för elever att kunna visa vad de faktiskt kan inom ett ämnesområde när läraren inte kan kommunicera med eleverna på grund av att de talar olika språk. Eleverna beskriver vidare att det kan vara svårt för elever som inte har tillräckliga kunskaper i svenska språket att förstå på vilka grunder deras prestationer blir bedömda. Detta leder till att det förekommer att elever upplever att skolarbetet är så svårt att de ger upp, säger några av de äldre eleverna i intervjun.

I intervjuer med lärare framkommer att elevers svårighet med det svenska språket, framför allt läsförståelsen, ses som en avgörande orsak till skolenhetens resultat. Det finns också, enligt lärare nyanlända elever som tidigare inte haft någon skolgång och kommer till skolenheten i slutet av årskurserna 7-9. När elever kommer till skolenheten mitt i en termin är det svårt för skolan att ordna så att eleven får studiehandledning på modersmålet på grund av att det till exempel kan ta tid att rekrytera rätt kompetens.

Beslut

2015-07-02

6 (11)

Dnr 43-2015:98

Lärarna uttrycker också att det i vissa fall inte är möjligt att organisera studiehandledningen på modersmålet så att det blir det stöd för eleven som eleven behöver. Det kan till exempel vara så att elever tilldelas studiehandledning på modersmålet på andra lektioner än på de lektioner och i de ämnen som de har behov av studiehandledning på modersmålet i. Lärarna menar vidare att en timme i veckan kan vara för liten omfattning av studiehandledning på modersmålet och att timmen ibland måste förläggas för att passa studiehandledarens schema och inte utifrån elevens behov. Detta på grund av att studiehandledaren från modersmålsenheten arbetar på flera olika skolor. Det förekommer också, enligt lärarna, språkliga svårigheter mellan lärare och studiehandledare då en del av modersmålslärarna inte kan tala tillräckligt mycket svenska. Detta leder till att samarbetet mellan lärare och studiehandledare försvåras. De uttrycker också i intervjun att för de elever som kommer från introduktionsgruppen in i ordinarie klass är inte studiehandledning på modersmålet tillräckligt.

Representanter för elevhälsan uppger att de möter elever med annat modersmål än svenska som ger uttryck för att de inte förstår informationen de får av lärare eller förstår den undervisning de får. Eleverna önskar, enligt representanterna för elevhälsan, mer stöd i undervisningen än de får.

Rektor beskriver att skolan identifierat att arbetet med studiehandledning på modersmålet behöver förstärkas eftersom det, enligt rektorn, kan finnas elever som inte får studiehandledning i tillräcklig omfattning. Vidare bekräftar rektor lärarnas utsagor om svårigheten med att planera studiehandledning på modersmålet på ett optimalt sätt med studiehandledare från modersmålsenheten vilka arbetar på flera olika skolor. Planeringen blir ibland svår att anpassa efter Slottsvångsskolans behov och schema, menar rektorn. I introduktionsklassen på skolan finns flerspråkig personal och ytterligare flerspråkig lärare är anställd inför hösten. Rektor säger att arbetet med att ge elever det språkliga stöd de behöver och studiehandledning på modersmålet i tillräcklig omfattning därmed väsentligt kommer att förbättras.

Det har inte framkommit annat än att elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får sådant särskilt stöd. Däremot framkommer att lärarnas, elevernas och rektors uppfattning är att det kan finnas elever där studiehandledning på modersmålet inte ges i tillräcklig omfattning eller under de lektioner där behovet finns. Varje elev som är i behov av särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmålet har rätt att få sådant stöd på det sätt och i den omfattning det behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

För att skolan ska kunna tillgodose elevens behov krävs att utredningen visar i vilka ämnen och i vilken omfattning behovet av studiehandledning på modersmålet finns och att skolan ser till att studiehandledning på modersmålet ges vid de lektioner då det finns behov av det. Att eleverna till stor del ges studiehandledning på modersmålet en till två timmar per vecka innebär inte att varje elevs individuella behov tillgodoses på det sätt som avses i skollagen.

Rektorn och huvudmannen måste därför säkerställa att alla elever som behöver studiehandledning på modersmålet får behovet tillgodosett på det sätt och i den omfattning som behövs.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Helsingborgs kommun inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Helsingborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga bedömningsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärostilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2015-07-02
9 (11)
Dnr 43-2015:98

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa bedömningsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz
Beslutsfattare/Undervisningsråd

Yrsa Alm Holmkvist
Föredragande/Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Slottsvångsskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2

2015-07-02

11 (11)

Dnr 43-2015:98

Bilaga 2: Fakta om Slottsvångsskolan

Slottsvångsskolan ligger i centrala Helsingborg. Skolenheten omfattar förskoleklass och årskurserna 1-9. Det finns också fritidshem i skolenheten. Läsåret 2014/2015 har skolenheten 209 elever, varav 19 går i förskoleklass. Cirka 70 procent av eleverna har annat modersmål än svenska. Skolenheten leds av en rektor och lärarna är uppdelade i tre arbetslag. Skolan har sedan några år ett nära samarbete med musikgrundsskolan Synkopen.